

K sedmdesátým narozeninám univ. prof. Dr. Aug. Miřičky.

Dne 2. prosince dožívá se sedmdesátého roku věku Dr. August Miřička, řádný profesor trestního práva a řízení university Karlovy.

Jeho životní práce je tak mnohostranná, že nemůže býti ani ve zkratce na tomto místě po všech svých stránkách zachycena. Ba nemůže býti ani naším úkolem vypočítávati veškery významnější literární projevy Miřičkovy, zahrnující časovým rozpětím dobu delší čtyř desítiletí. Otiskujet' Miřička svoje první práce již od r. 1891, a to právě v »Právniku«. Zprvu se Miřička nevyhýbal ani jiným oborům právním, ač právu trestnímu věnoval největší pozornost; v rámci tohoto vědního oboru těšilo se z počátku zvláštnímu zájmu Miřičkovu trestní právo vojenské, pro kterýžto obor se 18. srpna 1900 na pražské universitě habilitoval (poutavě psaným spisem »Ist die militärische Strafgerichtsbarkeit auf Militärdelikte einzuschränken?«, vydaným r. 1899 ve Vídni u Manze).

Po habilitaci věnuje se Miřička problému, v literatuře té doby velmi živě přetřásanému

a tehdy velmi časovému: otázce *forem viny*. Výsledkem jest Miříčkův nejznámější spis *O formách trestné viny a jich úpravě zákonné*, vydaný roku 1902 v Rozpravách České akademie. Miříčka tento spis rok na to vydal německy u Hirschfelda v Lipsku, když jej byl částečně přepracoval a doplnil (*Die Formen der Strafschuld und ihre gesetzliche Regelung*). Miříčkova práce vyrůstá organicky z literárních bojů, vedených od devadesátých let minulého století v německé nauce o vymezení úmyslu v trestním právu, bojů charakterizovaných obyčejně protikladem *theorie vůle* a *theorie představy*. Miříčka vychází z *theorie představy*, kdežto však jiní zástupci této nauky rozcházel se od *theoretiků vůle* spíše ve formulaci než ve věci, Miříčka domýšlí vlastní princip *theorie představy* a činí existenci či neexistenci *představy* možností výsledku přímo nejdůležitějším dělidlem *forem viny*. Dosavadní tripartici *forem trestné viny* (*dolus — culpa*) nahrazuje triparticí (*obmysl — vina vědomá — nedbalost*). Přes zevní podobnost s *Löfflerovým* o málo starším návrhem bylo by nutno přiznati řešení Miříčkovu původnost, i kdyby tu nebylo jeho ujištění, že mu v době sepsání »*Forem viny*« studie *Löfflerova* nebyla ještě známa. To se jeví zejména v tom, že to, co jest nepochybně hlavní předností návrhu Miříčkova, totiž ostrost a jasnost třídících kriterií, návrhu *Löfflerovu* se zcela nedostává. Volbou aktuálního thematicu a originálním, ba přímo revolučním jeho řešením vzbudil Miříčkův spis zaslouženou pozornost kritiky i odborné literatury bývalého Rakouska a Německa. Možno říci bez nadsázky, že málokteré dílo českého právníka stalo se v cizině tak známým, jako Miříčkovy »*Formy trestné viny*«. V literatuře německy psané není takřka od té doby systematického zpracování hmotného trestního práva, ani monografie dotýkající se otázky *forem viny* a souvislých problémů, která by ku spisu Miříčkovu nepřihlížela. Nikoli poslední příčinou této proslulosti díla Miříčkova jest okolnost, že svoje návrhy doložil prohloubeným rozbořem některých základních a s vlastním předmětem spisu úzce souvisejících problémů trestního práva. Mám na mysli hlavně znamenitou analýsu pojmu právně relevantního *nebezpečí*, jehož vymezení možno označiti za defini-

tivní. Náležejí sem i partie, které přispívají k vyjasnění pojmu bezprávnosti a kauzality. Právě těmito svými výsledky stala se Miříčkova práce mnohým theoretikům podkladem pro řešení zmíněných problémů a svoji podnětnost zachovala si až do nejnovější doby. Naproti tomu návrh na tripartici trestné viny vzbudil daleko více odporu než souhlasu, což je ostatně přirozené, uvážíme-li, jak ostře kontrastuje se zakořeněnými představami.

Miříčka vracel se i později se zvláštní oblibou k otázkám, jimiž se ve »Formách viny« zabýval. Sluší jen litovati, že nezaujal s o u s t a v n ě stanoviska k názorům, které se o formách viny později vyskytly v literatuře. Není pochyby, že by se mu podařilo mnohou otázku nově osvětliti, mnohou uznanou thesi vyvrátiti a zbaviti váhy nejednu námitku, která byla pronesena proti jeho řešení vlastnímu.

Po dosažení mimořádné profesury trestního práva a řízení (byl jmenován 28. března 1907) obrací Miříčka svoji pozornost k právu t i s k o v é m u, jemuž i Storch svoje síly věnoval. Plodem tohoto studia jest pak zejména spis »D e l i k t y t i s k o v é v e v ě d ě, z á k o n o d á r s t v í i j u d i k a t u ř e«, uveřejněný r. 1908 v knihovně Sborníku věd právních a státních, jenž byl podkladem Miříčkova jmenování profesorem řádným (dne 12. října 1909). Miříčka zabývá se v něm nejen obtížnou otázkou pojmového vymezení tiskových deliktů, ale podává v rámci tohoto problému přehled velké části tiskového práva vůbec.

Státním převratem nastaly Miříčkovi nové úkoly, pro něž byl i svojí vědeckou individualitou zvláště uzpůsoben a jimž se s celou duší věnoval. Máme na mysli hlavně přípravu reformy trestního práva a řízení v našem státě, jakož i zastupování Československa v mezinárodních organisacích kriminalistických, jichž činnost, světovou válkou ochromená, došla po jejím skončení nebývalého rozkvětu.

Miříčka stává se předsedou komise pro reformu trestního práva a řízení v ministerstvu spravedlnosti, která vypracovala a vydala již r. 1921 přípravnou osnovu obecné části trestního zákona. Tato osnova byla později přepracována a roku 1926 vydána v novém znění, zahrnujícím i zvláštní část trestního zákona. Vyšla

těž ve znění německém a francouzském a vzbudila svoji originalitou značnou pozornost v odborných kruzích zahraničních. R. 1929 byla pak vydána osnova trestního řádu, dílo v první řadě unifikace. Jiné naléhavé úkoly státní správy a pokud jde o osnovu trestního zákona, také nejednotnost v názírání na podstatu trestního práva v odborné nauce i v širší veřejnosti zabránily, aby osnovy se staly dosud zákony. Leč řada novějších zákonů, upravujících některé otázky trestního práva a řízení podle obou osnov, jest důkazem, jaké bohatství reformních podnětů je v těchto pracích uloženo. Musíme ponechati povolnějšímu peru vypsati, jak značný podíl připadá na zpracování těchto osnov právě Miříčkovi jako předsedovi komise. Nepřehledná je řada zákonů, jichž přípravy se Miříčka zúčastnil na vyzvání vládních orgánů nebo parlamentu. Připomeňme jen ještě Miříčkův podíl na vypracování zákona o trestním soudnictví nad mládeží. Trestním právem mládeže zabýval se Miříčka vůbec se zvláštní láskou, spolupůsobě též činně při zařízeních sociální péče o mládež.

Literární tvorba Miříčkova z doby poválečné nese stopy jeho činnosti zákonodárné. Reformy trestního práva dotýkají se jednak četné práce určené k informaci doma i v cizině, otiskované též v cizích časopisech, jednak podrobnější studie k novým zákonům i k jednotlivým sporným otázkám chystané reformy. Do této skupiny literárních prací náleží i vzorný komentář zákona o trestním soudnictví nad mládeží (vydáno spolu s Dr. O. Scholzem v Praze r. 1932, nákladem »Československého kompasu«).

Když po válce »Association internationale de droit pénal« převzala úkoly Mezinárodního kriminalistického sdružení, stává se Miříčka za Československo členem ředitelské rady této společnosti a zakládá v Československu početnou její odbočku (Československou společnost pro právo trestní). Zúčastní se r. 1926 prvního sjezdu této společnosti v Bruselu, když byl rok před tím Československo oficiálně zastupoval na IX. Mezinárodním vězeňském sjezdu v Londýně, pořádaném Mezinárodní vězeňskou komisí. Jako prvnímu delegátu Československa dostává se Miříčkovi nejvýše čestného úkolu předsedati X. Mezinárodnímu vězeňskému sjezdu v Praze

v srpnu r. 1930. Též s touto činností Miříčkovou souvisí pak řada projevů vyšlých tiskem, zejména několik referátů pro mezinárodní sjezdy.

Poslední dosud Miříčkův větší spis, učebnice »Trestní právo procesní« z r. 1932, úzce souvisí s akademickou činností Miříčkovou. Zájem o reformu právního studia jest svědectvím, s jakou vážností Miříčka pohlížel na úkoly akademického učitele. Věnoval této otázce několik pojednání a některé své reformní podněty se snažil uplatňovati v rámci daných možností.

Vzpomeňme ještě horlivé činnosti Miříčkovy ve stavovském sdružení Českém spolku učitelů vysokoškolských, který zvolil Miříčku svým čestným členem.

Dlouholetá činnost Miříčkova v různých oborech právní praxe pomáhala vytvářeti jeho vědecký profil. Miříčka nemá valného zájmu o problémy čistě theoretické, konstruktivní a právně filosofické, pěstované hlavně částí německé vědy trestního práva. Vyznačuje se naproti tomu zvláštním sklonem k otázkám právně politickým, ba možno říci, že mu právní věda přímo splývá s t. zv. právní politikou jakožto vědeckou pomůckou pro zákonodárce. Miříčka formuluje svoje these zpravidla tak, že by takřka beze změny mohly býti vtěleny do zákona. Tato vlastnost Miříčku přímo předurčovala k tomu úkolu v trestním zákonodárství, jehož se mu po převratu skutečně dostalo. Miříčka přímo ztělesňuje požadavek spolupráce praktických zkušeností a theoretických znalostí. Dokonalá vědecká erudice chránila Miříčku zejména před kasuistikou, k níž bývají sváděni ti, kdož zákonodárné problémy posuzují pod příliš živým dojmem praktických zkušeností, nutně svým rozsahem omezených. Kasuistiky byl Miříčka ve svých návrzích vždy na hony vzdálen, usiloval naopak vždy o zachycení obecnějšího principu, čímž docílil, že na př. osnova trestního zákona vyniká nad jiné práce toho druhu stručností a koncisností výrazovou. Snad k tomu Miříčku vedl i jakýsi racionalistický rys jeho osobnosti, který charakterisuje do značné míry i Miříčkovu literární tvorbu a není asi bez souvislosti s osudem těch jeho reformních návrhů, které našly menší porozumění ve veřejnosti.

Praktický ráz Miříčkovy tvorby literární, který jej

sblížoval před lety metodologicky se směrem zastávaným v německé vědě trestního práva von L i s z t e m, předurčoval Miříčku přímo k spolupráci s francouzským směrem trestního práva, reprezentovaným po válce odborným sdružením »Association internationale de droit pénal«.

Sedmdesátý rok věku přináší Miříčkovi sice úlevu v povinnostech, zastihuje jej však ve stavu neobyčejné svěžesti tělesné i duševní. Přejeme jubilantu upřímně, aby se těšil ještě po dlouhá desetiletí plnému zdraví. Není pochyby, že léta ta nebudou u muže vyznačujícího se takovou pracovní energií a chutí k práci dobou odpočinku. Můžeme proto jistě od Miříčky očekávat ještě mnohé obohacení vědy trestního práva, o niž se tolik zasloužil.

Důsledky odkladu exekuce podle zákona čís. 74/33.

Doc. Dr. J o s e f G r ň a.

I. Zákon o exekuci proti zemědělcům ze dne 5. května 1933 čís. 74 Sb. zák. a nař. projevil svou působnost částečně ihned od okamžiku, kdy nabyl účinnosti, ale některé jeho účinky se mají objeviti teprve dodatečně, jakmile uplyne doba v § 1 stanovená (1. leden 1934).

Podle jeho § 1 jest totiž odložiti výkon prodeje věcí movitých i nemovitých na dobu po 1. lednu 1934, je-li povinná strana zemědělcem, a tak bylo podle tohoto ustanovení ode dne účinnosti zákona do dneška skutečně již odloženo na tisíce exekucí. Při aplikaci zákona zde nevznikly celkem žádné závažnější pochybnosti, a to ani při výkladu pojmu »zemědělec«. Tím byla potvrzena správnost stanoviska, naznačeného v důvodové zprávě, že se nedoporučuje tento pojem nějak blíže definovati, nýbrž že bude výhodnějším přenechatí vyplnění tohoto rámce judikaturou.

Naproti tomu působnost § 2 zákona se projeví teprve tehdy, až § 1 pozbude účinnosti, to jest až bude pokračováno v odloženém výkonu prodeje. Tím se stalo, že prakse nemá před 1. lednem 1934 příležitosti zabývatí se dosahem tohoto ustanovení. Ale již při teoretickém studiu zákona se ukazuje